DRAWWIET QODMA TAL-FESTA TA' SAN LAWRENZ

Lorenzo Zahra

Meta l-Birgu kiwn miżgħud bgħadd kbir ta' nies jum il-qaddis padrun kien marbut ma' ċerti drawwiet qodma li ftit jew xejn nafu kif daħlu fostna. Nibda biex ngħid li l-festa kienet tkun imħejjija b'novena, li matulha meta filgħodu kmieni kienet issir quddiesa u wara nofsinhar il-kurunella, l-innu, l-antifona u l-barka. Fl-aħħar jum tan-novena il-predikatur kien jiddedika l-priedka għall-ġrajja ta' l-assedju l-kbir, għalhekk isejħulha "l-priedka ta' l-assedju" u ssir filgħodu kmieni. Kienet użanza ta' li qabilha ma tkunx priedka ta' eżortazzjoni, imma ta' tifħir lil San Lawrenz. In-nies kienu jsumu sawma billi jieklu biss frott lejlet il-festa. L-aħħar jum tan-novena, il-jum ta' qabel is-sawma, kien imsejjaħ l-antiviġilja, għax fl-imgħoddi kien jum ta' obbligu tas-sawm.

Meta kien isir l-armar mat-toroq, għal uħud kien għors u tixbit. Niftakru liċ-"Ċiċċajjo" , raġel qalbieni, erħilu jixxabbat biex jarma l-"kuruna" jew "iċ-ċorma" , jew meta fuq il-kolonna għolja ġmielha kien jittella' S.Lawrenz tad-Dawl lill-Għomja.

L-għola bandiera fil-Birgu kienet dik ta' fuq it-torri ta' l-arloġġ, u allura din kienet tkun l-arma tal-Birgu; aktarx l-isdbaħ u l-għola bandiera. Apparti min-nar tal-ġiġġifogu li kien ikun armat fil-pjazza, kien ikun hemm ukoll għadd ta' maskli ma' l-art, għahekk qrib il-knisja kien jingħalaq għal xi ħin waqt l-isparar ta' dawn il maskli. Kienu wkoll jixgħelu "kaskati" mill-kampnar; dawn kienu qishom platti bin-nar jixgħelu, li jitfgħuhom, u sa ma jinżlu lejn l-art kienu jintfew.

Waqt il-marċ kien jingħata "l-ballun" fil-pjazza. Dan kien ikun bl-għasafar u kien jinfetaħ bil-musketterija biex jittajru. Xi għaqdiet u wkoll il-parroċċa kienu jqassmu ħobżiet ta' ratal lil diversi familji fqar.

San Lawrenz jiġi fl-eqqel tas-sajf bi sħana kbira, għalhekk Jum San Lawrenz kien magħruf bħala l-aqwa tas-sħana, meta ma tismax min jgħidlek li San Lawrenz jixwina bħalma xwew lilu!

Hemm żewġ użanzi oħrajn komuni mhux biss f'Malta imma wkoll fl-Italja u xi pajjiżi oħrajn. Fix-xahar t'Awwissu jidhru l-kwiekeb jiġġerrew, li mill-astronomi

jissejħu l-Perseide; il-poplu jsejjaħ dan il-ġiri ta' kwiekeb "dmugħ ta' San Lawrenz", u fil-jiem tal-festa joqgħodu għassa biex jarawhom. L-użanza l-oħra kienet dik li fil-jiem ta' San Lawrenz, x'uħud kienu jfittxu fil-ħamrija u anke fil-qsari u fl-art, biex isibu frak iswed ta' ġebel żgħir, li kienu jsejħulu "faħam ta' San Lawrenz". Fl-Italja, f'San Lawrenz isiru diversi fieri agrikoli, waqt li fi Franza, il-qxur tal-bajd ma jitfgħuhx fin-nar bħala rispett lejn il-qaddis.

F'Malta għandna xitla magħrufa bħala Ħabaq ta' San Lawrenz. San Lawrenz ukoll jissemma f'xi għanja popolari min-nies tal-kampanja, bħalma jiġri wkoll fi Sqallija u fl-Italja.

Dari l-ommijiet ma kienux jonqsu li meta jkollhom tarbija jippreżentawha lil San Lawrenz, u ma kontx issib familja li ma kienx ikollha tifel jew tifla jisimhom Lorenzo jew Lorenza. Mhux hekk biss, imma kienu jsemmu l-uliedhom għal missier u omm San Lawrenz, bl-isem ta' Orenzo u Paċenzja. Iżda llum daħlu isimijiet strambi tal-artisti tat-TV, kif tista' tara mill-bullettini parrokkjali.

Sħubija fil-Għaqda Maltija Tal-Folklor

Kull min jinteressa ruħu fil-folklor jista' jissieħeb f'din l-Għaqda. Il-ħlas huwa biss Lira Maltija fis-sena, iżda min jidħol l-ewwel darba iħallas ukoll lira għar-reġistrazzjoni. Il-bullettin tal-Għaqda, "L-IMNARA" li jiġi pubblikat darba fis-sena, ma jinbiħx fil-ħwienet, iżda jintbagħat biss lil membri li jkunu ħallsu għas-sena kurrenti, jiġifieri il-membri effettivi. Il-lista tal-membri effettivi, (li jkunu ħallsu għas-sena kurrenti) qed tidher f'"L-IMNARA").

Kopji ta' L-IMNARA imorru ukoll, skond il-liġi, fil-libreriji nazzjonali ta' Malta u Għawdex, iżda tmur ukoll fil-Librerija ta' Belt-Is-Sebħ u l-librerija tal-Mużew Nazzjonali, kif ukoll fil-Librerija tal-Università

Kull ħlas għandu jintbgħat **BISS** lit-teżorier, is-Sur J.F.Porsella Flores, 69, Triq il-Palma, Paola.

Kitba Għall-Imnara

Kull kitba biex tiġi pubblikata f'L-IMNARA tista' tkun bil-Malti jew bl-Ingliż u għandha tkun DEJJEM ORIĠINALI, u qatt ma tkun pubblikata qabel band'oħra, u preferibbilment ta' nteress lokali. Il-indirizz ta' l-Editur huwa 78, Triq San Trofimus, Tas-Sliema SLM 02.